

Modelowanie – narzędzie wspomagające diagnostykę pacjenta

Michalina Błażkiewicz

Wydział Rehabilitacji, Akademia Wychowania Fizycznego J. Piłsudskiego, Warszawa

Streszczenie:

WSTĘP. W ostatnich latach, wraz ze wzrostem możliwości obliczeniowych komputerów symulacje ruchu układu mięśniowo - szkieletowego stały się bardzo popularne. Wykorzystywane są one m.in. do oceny chodu, symulowania zabiegów chirurgicznych, analizy techniki ruchu w sporcie [1]. Program OpenSim [2] jest przykładem narzędzia, które doskonale radzi sobie z wyżej wymienionymi zagadnieniami. Okazuje się, że modelowanie matematyczne i symulacje komputerowe są jedynym sposobem na wyznaczenie wartości sił generowanych przez poszczególne jednostki mięśniowe. Do tej pory u człowieka nie można bezpośrednio wykonać takich pomiarów, jak również nie można rozpoznać zasady rekrutacji mięśni synergistycznych i antagonistycznych podczas chodu. W obydwu przypadkach jedyną możliwością eksperymentalnej weryfikacji stanowi rejestracja sygnału EMG, który dostarcza informacji jedynie o pobudzeniu danego mięśnia i o momencie jego uaktywnienia. Wyniki udziału poszczególnych mięśni w chodzie swobodnym, ze szczególnym uwzględnieniem poziomu siły mięśni częściowo lub całkowicie porażonych mogą być także rutynowo wykorzystywane przy doborze metod rehabilitacji i monitorowania procesu usprawniania pacjentów. Dlatego, też celem niniejszej pracy było porównanie redystrybucji siły mięśni dwustawowych w chodzie osób zdrowych i osób z opadającą stopą.

MATERIAŁ I METODY. Badaniami objęto grupę 10 osób z opadającą stopą (OS) oraz grupę 10 osób zdrowych (Z). Dane kinematyczne i kinetyczne chodu zostały zebrane przy pomocy 9 kamer systemu Vicon (100Hz) zsynchronizowanego z dwoma platformami firmy Kistler (1000Hz). Do analizy i symulacji chodu wykorzystano 10 segmentowy model ciała człowieka o 23 stopniach swobody i 92 mięśniach dostępny w programie OpenSim. Zadanie odwrotne kinematyki zostało rozwiązane w celu znalezienia kątów, które najlepiej oddały ruch badanych osób. Otrzymane dane zostały skorygowane przy pomocy algorytmu RRA, w celu otrzymania dynamicznej spójności. Algorytm CMC został użyty w celu wyliczenia sił mięśni w funkcji czasu działających w chodzie. W celu określenia różnic między grupami zostały policzone pola powierzchni w dziedzinie cyklu chodu pod krzywymi sześciu mięśni, działających na staw kolanowy i biodrowy.

WYNIKI. W badanej grupie osób z opadającą stopą, pola powierzchni pod przebiegami krzywych siły mięśni należących do grupy tylnej uda, są procentowo niższe w porównaniu z osobami zdrowymi dla: m. półścięgnisty (227%), m. dwugłowy uda - głowa długa (137%), m. półbłoniasty (102%). Natomiast dla mięśni należących do grupy przedniej uda, pola są procentowo wyższe u pacjentów w porównaniu do osób zdrowych odpowiednio dla: m. obszerny boczny (172%), m. prosty uda (135%) oraz m. obszerny przyśrodkowy (134%).

DYSKUSJA. Największe zdolności kompensacyjne w grupie OS są obserwowane dla mięśni grupy tylnej uda, czyli tych odpowiadających za zginanie stawu kolanowego i prostowanie stawu biodrowego, co potwierdzają wartości parametrów kinematycznych [3]. Podjęcie badań nad oszacowaniem funkcji kompensacyjnych uruchamianych w chodzie osób z opadającą stopą może dostarczyć cennych informacji, które będą mogły być użyte w praktyce do indywidualizacji leczenia i rehabilitacji. Dodatkowo, jak udowodniono w niniejszej pracy, program OpenSim stanowi bardzo dobre narzędzie wspomagające diagnostykę i ocenę stanu funkcjonalnego pacjenta.

LITERATURA

1. Thelen D.G., et al. (2003). J. Biomech., vol. 36, pp. 321–328.
2. Delp S.L., et al. (2007). IEEE Transactions on Biomedical Engineering, vol. 54, pp. 1940-1950.
3. Błażkiewicz M., et al. (2017). Clinical Biomechanics, vol. 42, pp. 14-19.